

Niva: Fisken nær giftfri Nifes: Fisken mer giftig enn noen gang

Dagbladet
mer å snakke om

Dagbladet. 23.09.2014 10:31. Profil: Vats, Nyhetsfeed - NIVA, Nyhetsfeed - Miljøgifter og biologisk mangfold

Asle Hansen

Stor uenighet om hvordan oljeskraphandleren i Vatsfjorden påvirker sjølivet.

Asle Hansen ash@dagbladet.no Kjetil Magne Sørenes kjs@dagbladet.no VATSFJORDEN (Dagbladet): I fjor rapporterte Norsk institutt for vannforskning (Niva) om betydelige mengder PCB i fisk fra Vatsfjorden. Nå finner de knapt den farlige miljøgiften i fisken lenger - stikk i strid med ferske resultater fra andre forskere.

PCB er en av verdens farligste miljøgifter og kan føre til svekket immunforsvar hos mennesker, skade nervesystemet og forårsake leverkreft.

Ved Raunes i Vatsfjorden, en naturskjønn, liten fjordarm innenfor Haugesund, driver selskapet AF Decom demontering og destruering av gamle oljeplattformer fra Nordsjøen.

Malte flater på eldre oljeinstallasjoner inneholder ofte PCB.

Siden 2009 har Niva vært engasjert av AF Decom for å overvåke hvordan virksomheten til selskapet påvirker nærområdene til anlegget, både på land og i sjøen.

Over grensa

I sin årsrapport for 2012, som ble publisert i fjor, rapporterte Niva om PCB-nivåer i fisk nær opp til myndighetenes grensverdier for forurensing ved flere målestasjoner og mer enn dobbelt så høye nivåer enn det som myndighetene har satt som grense for mattrygghet. Ved en målestasjon var PCB-konsentrasjonene i fisken også godt over grenseverdiene for forurensing.

I april i år slapp Niva en rapport som har fått flere i en

stadig mer skeptisk lokalbefolkningen til å reagere.

Nivas resultater for 2013 viser en reduksjon på mellom 80 og 90 prosent for PCB i fisk sammenliknet med året før.

Dette er stikk i strid med resultatene fra en undersøkelse utført av Nasjonalt institutt for ernærings- og sjømatforskning (Nifes) i 2013.

Høyere verdier

Nifes er engasjert av en privatperson i området som er bekymret for at aktiviteten på opphoggingsanlegget i Vatsfjorden forurenser sjømaten.

Nifes, som publiserte sin rapport i mars i år, finner PCB-nivåer i fisk som samsvarer godt med de

betydelige giftnivåene Niva rapporterte om i 2012, men som ligger langt over det Niva rapporterer for 2013.

Nifes-rapporten viser at fisken i nærområdene til opphoggingsanlegget faktisk inneholder litt høyere konsentrasjoner av den farlige miljøgiften enn det Niva fant i 2012, og de PCB-konsentrasjonene Nifes finner er høyere enn det som noen gang tidligere er målt i fisk fra dette området.

Kvikksølv

For flere målestasjoner viser Nivas 2013-rapport også en nedgang i kvikksølvnivå i fisk sammenliknet med 2012-resultatene.

I 2012 rapporterte Niva at torskefilét fra Raunes holdt kvikksølvkonsentrasjon som etter regelverket er å regne som moderat forurensset, mens 2013-resultatene tilsier at Raunes-torsken er ubetydelig, lite forurensset.

Nifes finner en liten forverring av kvikksølv i fisk ved Raunes sammenliknet med hva Niva rapporterte i 2012 da fisken ble regnet som forurensset.

Vil ikke svare

Niva-direktør Greta Benzen ønsker ikke å kommentere de enorme forskjellene i resultater mellom Niva og Nifes når det gjelder miljøgifter i fisk i 2013. Ei heller vil hun svare på hvordan det er mulig at Niva kan finne en så stor reduksjon av miljøgifter i fisk fra ett år til et annet.

- Vi har dessverre ikke kapasitet til å gå inn i noen diskusjon om enkeltresultater. Alle våre rapporter er offentlige, og det vi har å si om resultatene finner du der, sier Greta Bentzen i en epost til Dagbladet.

Den voldsomme reduksjonen i PCB-konsentrasjoner Niva fant i fisk fra 2012 til 2013 blir heller ikke problematisert i instituttets rapport.

Mens Nifes i sin rapport skriver at gjennomsnittsvekta for undersøkt torsk var på nær 2,8 kilo og for brosme 5,4 kilo, skriver Niva ingen ting om hvor stor prøvefisken deres er.

Nifes-forsker Sylvia Frantzen sier prøveresultater vil ha begrenset verdi dersom man ikke opplyser om hvor stor den analyserte fisken er.

- Resultatene sier mye mindre dersom fiskens størrelse ikke blir redegjort for. For miljøgifter som kvikksølv og PCB er det slik at jo større fisken er, dess høyere konsentrasjoner av kvikksølv og PCB vil man kunne finne i den. Her kan det være store variasjoner etter fiskens størrelse. Analyserer man på små fisk, vil man kunne forvente å finne lavere nivåer av disse miljøgiftene, sier Frantzen til Dagbladet.

Liten prøvefisk

Nifes-forskeren sier at dersom man vil ha en tidsserie hvor man ser etter forandringer over tid, så er det viktig at fisken som analyseres er så lik i størrelse som mulig fra år til år.

Det er ingen tvil om at Nivas prøvefisk har vært vesentlig mindre enn den Nifes har undersøkt.

Til Dagbladet opplyser Niva at de har hentet fire partier med fisk. Partiet med lavest gjennomsnittsvekt veide 1,2 kilo i snitt. Det største partiet veide i gjennomsnitt 2,2 kilo.

Niva nekter å opplyse Dagbladet om total gjennomsnittsvekt fordelt på torsk og brosme. Forskningsinstituttet nekter også å tilkjenne hvor stor prøvefisken deres har vært i tidligere år.

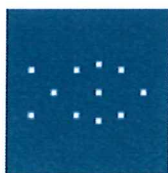
- Fisk på 1-2 kilo er normal størrelse på prøvetakingsmateriale ved denne type miljøovervåkning, hevder Niva-direktør Greta Benzen.

STORT SPRIK: To forskningsinstitutter har undersøkt fisken i nærområdet til AF Decoms opphoggingsanlegg for utrangerte oljeplattformer i

Vatsfjorden. Niva, som er engasjert av oljeskraphandleren, finner nesten ikke gift i fisken, mens Nifes, som er engasjert av en bekymret nabo, finner høyere giftnivåer enn noen gang. Foto: Tor Erik H. Mathiesen

UTSLIPP: Selskapet AF Decom hogger opp gamle oljeplattformer ved Raunes i Vatsfjorden. Foto: Privat

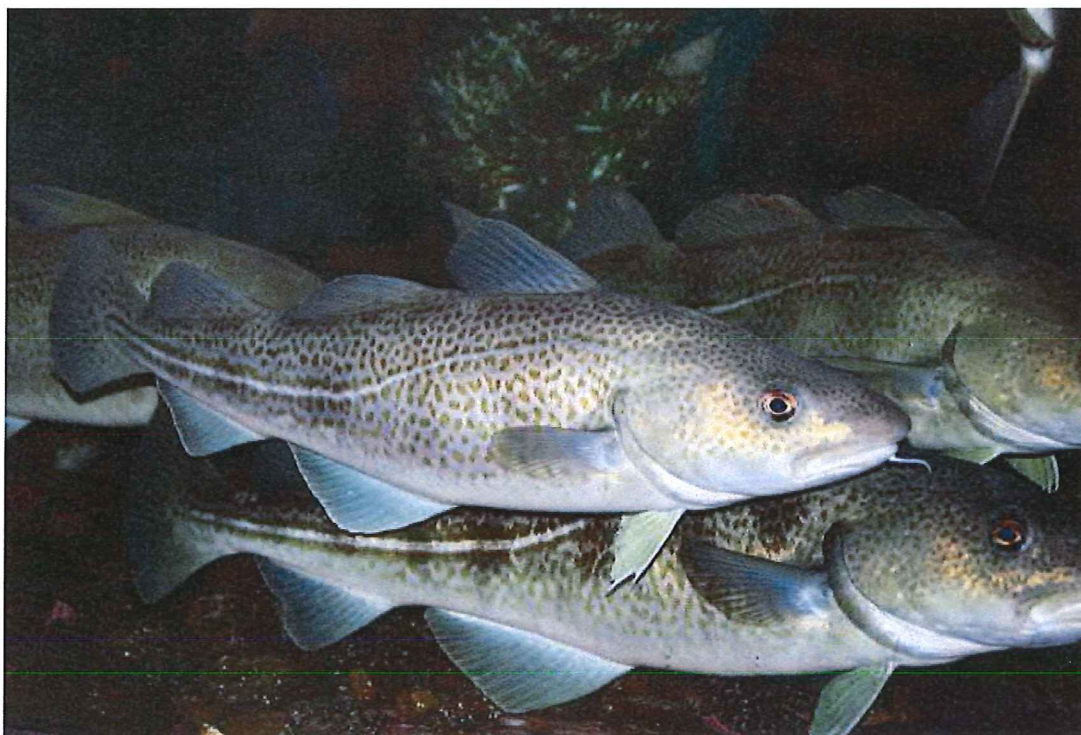
© Dagbladet

N I F E S

NASJONALT INSTITUTT
FOR ERNÆRINGS- OG
SJØMATFORSKNING

Miljøgifter i sjømat frå Vatsfjorden

Torsk Foto: NIFES

Sjømat frå Vatsfjorden i Rogaland ser ut til å innehalde omlag same nivå av miljøgifter som prøver frå andre fjordar på Vestlandet.

Publisert 3.10.2014 kl 10:40 Sist oppdatert 26.11.2014 kl 10:58

[blåskjell](#) [brosme](#) [Krabbe](#) [mattrygghet](#) [miljøgifter](#) [torsk](#)

Det viser ei undersøking NIFES har gjennomført.

– Utifrå resultata i undersøkinga er sjømat i Vatsfjorden påverka av kvikksølv og PCB, men ikkje på nivå utover det som er funne i undersøkingar i andre vestlandsfjordar, seier forskar ved NIFES, Sylvia Frantzen.

NIFES har analysert prøver av blåskjell, krabbe, torsk og brosme frå Vatsfjorden, som ligg i Vindafjord kommune i Rogaland. Blåskjell og krabbar frå to ulike lokalitetar vart analysert, i tillegg til muskel- og leverprøver av ti torsk frå ein lokalitet og ti brosmes frå ein lokalitet. Alle prøvene

vart analysert for tungmetall, arsen og selen, blåskjel blei og analysert for fleire metall som kopar, sink, jern og tributyltinn (TBT) samt polyaromatiske hydrokarbon (PAH). Brunmat av krabbe og fiskelever vart og analysert for dioksin og dioksinliknande PCB og PAH.

Prøvene av brosme og torsk hadde ikkje uvanleg høge nivå av kvikksølv i muskel samanlikna med andre vestlandsfjordar sjølv om to prøver av brosmefilet overskreid grenseverdien for kvikksølv. Klokjøl av krabbe hadde høgare kvikksølvnivå enn normalnivå for Vestlandskysten, men låg likevel under grenseverdi for kvikksølv som gjeld i Noreg og EU. Alle prøver av blåskjel, krabbe og torskefilet låg under grenseverdiane for metaller og organiske miljøgifter, der slike grenser finnes i Noreg og EU.

All brosmelever, og all torskelever med unntak av ein hadde konsentrasjonar av dioksin, dl-PCB og PCB6 over grenseverdiane for mattryggleik som gjeld i EU og Noreg.

– Det er ikkje uvanleg at ein finn overskridingar i fiskelever frå vestnorske fjordar, men nivåa i Vatsfjorden var til dels høgare enn i fjordane vi har undersøkt tidlegare , mellom anna i Ryfylke, seier Frantzen.

På bakgrunn av tidlegare undersøkingar har Mattilsynet gitt ei generell åtvaring mot å ete lever av sjølvfanga fisk i kyst- og fjordområder.

I Vatsfjorden har det i lang tid vore uro for at fjordsystemet skal ha blitt forureina av industri, særleg frå eit anlegg som har drive opphogging av utrangerte oljeplattformer sidan 2004. Miljødirektoratet gjennomfører frå før eit overvakingsprogram for området. NIFES har frå privat hald fått i oppdrag å gjennomføre egne undersøkingar for meir spesifikt finne ut om sjømaten i Vatsfjorden har høgare nivå av miljøgifter enn normalt.

Filer til nedlasting

Vatsfjorden rapport 2013– 14–10–03

1415 kB

[Tilbake til toppen](#)